

ГЕРГЬОВДЕН

ромски или християнски празник

Няма съмнение, че празнуването на Гергьовден е възприето от ромите от християнството.

Принасянето на жертвоприношение - агне за курбан, приемливо от бога поради това, че е чисто, защото е тревопасно - е гаранция за спокоен и здравословен живот през пролетния и летния период на годината. Раздаването на месото на втория ден по нищо не се различава от мюсюлманския Курбан Байрам. Според някои, това показва, че религията е била една и по-късно разделена от нечистите намерения на лукави служители в нейното лоно, решили да измъкнат лично благо и слава.

Ромите в България все още тук-там празнуват Гергьовден, съхранили единствено спомена, че се празнува за здраве и нравственост - нищо повече. Но това малко ли е? Лишено от съвременен обяснение и словоизлишество, то е пределно ясно.

Заличените с течение на времето чисти, религиозни вярвания от непокварената религия за единния Бог, днес в разединението си не събуждат онова празнично, духовно възнесение, което стига до съзерцаване на Всевишния.

Както в Библията, така и в Корана жертвоприношението и агнето са посочени като важни и животоспасяващи норми, които създават усещането за живот, морална чистота и отговорност пред съществуването и най-вече пред вярата в явната сила.

Ежегодното внасяне на промени в обреда и церемонията, в готвенето и прочее, сякаш игра да покаже, че всичко това е необходимото мерило за съществуването на вярата ни и нашите религиозни разбирания.

Напоследък въодушевлението и отговорността към празника рязко спада и тенденциите са този спад да продължава, поради засилващия се въпрос:

„Защо? Чия религия е това? Кой е наредил точно така да бъде? „ Сега, когато никой не може да си отговори на тези въпроси и се съмнява, че служи на една или друга, измислена от земния човек религия, а не на Съзателя Бог и по негова воля, индивидът е обезкуражен, колкото и в стабилна семейна среда да живее. И все повече го терзае мисълта: „Ако Бог е наредил така, няма това му е необходимо? И би ли се изкушавал Той от поговорни приумици? „

Не на последно място в хаоса на нашите съмнение като причина е и социално-битовият статус на ромите в страната, достигнал критична точка.

Да се надяваме, че един ден празниците отново ще се празнуват като нещо свято. Свещеността им ще се възвърне отново в сърцата на хората, защото без нея няма да имаме сили да понесем, че всичко е един обикновен делник.

Ромина Илова

Свети Георги - традиция и любов

Празнуването на земеделеца Георги обяснява любовта на ромите към земеделието и скотовъдството, на привързаността им към земята и преклонението към нейната святост. Това преклонение е родило традиции, които активно крепят тяхната духовност и нравственост.

На пети май сутринта жените отиват на баня и се къпят ритуално със селим. Момите и момците излизат по зелените ливади. Момците събират жълтурчета, от които девойките си правят венци, за да окичат главите си. Акъщите се варосват и окичват с върбови клонки.

Агнето се коли преди изгрев слънце, а от кръвта му малките деца се белязват с точка върху челото.

Основната роля при ритуала с агнето се пада на стопанина и стопанката на къщата: докато той го коли и одира, тя му поднася чисти съдове. Изчистеното вече агне виси на ченгел пред къщата с върбова клонка в уста. През това време стопанката е приготвила и сутляша. Канят се хора от три къщи, за да опитат натъкмените гозби. Черният дроб на агнето се раздава с подправки из околните къщи. Съседите правят същото.

На вече пригответената трапеза се събира цялото семейство. Върху нея са наредени зелените салати от краставици и марули, които земята е родила през тази пролет, опеченото агне и дроб сърмат.

На 6-ти май всички роми празнуват, но не забравят да почетат и паметта на своите починали близки. Рано сутринта на 7-ми май се отива на гробищата, като се носи от агнето. Това е и голямата ромска задушница.

Ако се анализират символите на ритуалите, може да се получи следното тълкуване: селимът, с който се къпят жените е символ на изчистване от зло и очакване на доброто, както и на здраве: цветята, с които се кичат девойките е пожеланието да блестят като слънцето, да са хубави и здрави: върбовите клонки, с които окичват къщите са символ на здраве и плодородие: черният дроб се раздава в памет на починалите близки: точките от кръвта на агнето по челата на момчетата са призоваване на добрите сили за мъжка сила - неслучайно 6-ти май е Деня на армията: белите варосани къщи са символ на чистотата на дома през годината: сутляшът, който се вкус-

Рис. Регина Далкалъчева

ва от три къщи е пожелание домът да не остава без хляб и мляко.

Социално-икономическите условия, при които се празнува Гергьовден са от огромно значение за начина на отбелязването му, но ромите винаги дават мило и драго, за да уважат този светец.

Кремена Будинова